RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 64.837/1
van 24 januari 2019

over

een voorontwerp van wet ‘houdende diverse bepalingen inzake Economie’

CONSEIL D’ÉTAT
section de législation

avis 64.837/1
du 24 janvier 2019

sur

un avant-projet de loi ‘portant dispositions diverses en matière d’Economie’

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

Op 27 november 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Economie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet 'houdende diverse bepalingen inzake Economie'.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 17 januari 2019. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Githa SCHEPPERS, eerste auditeur en Katrien DIDDEN, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 24 januari 2019.

*

Le 27 novembre 2018, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de l'Économie à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi 'portant dispositions diverses en matière d'Economie'.

L'avant-projet a été examiné par la première chambre le 17 janvier 2019. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Wilfried VAN VAERENBERGH et Wouter PAS, conseillers d'État, Michel TISON et Johan PUT, assesseurs, et Astrid TRUYENS, greffier.

Le rapport a été présenté par Githa SCHEPPERS, premier auditeur et Katrien DIDDEN, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Marnix VAN DAMME, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 24 janvier 2019.

*

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,[1] alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN WET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt ertoe om diverse wetten met betrekking tot economische aangelegenheden te wijzigen. Diverse van die wijzigingen zijn van een technische aard of beogen bepaalde materiële onvolkomenheden recht te zetten of de betrokken wetsbepalingen te verduidelijken. Andere wijzigingen zijn van een meer substantieel-inhoudelijke aard.

Het voorontwerp bevat, enerzijds, bepalingen tot wijziging van het Wetboek van economisch recht (zie 3.1. tot 3.6.) en van een aantal andere wetten (zie 4.1. tot 4.4.) (hoofdstukken 2, 3, 4, 10 en 11) en, anderzijds, bepalingen tot wijziging van diverse verzekeringsrechtelijke wetten (zie 5.1 tot 5.6.) (hoofdstukken 5 tot 9 en 12).

3.1. De afronding voor de betalingen in speciën wordt verplicht gesteld voor alle ondernemingen. De afronding mag ook gebeuren voor andere betalingen dan die in speciën. In het laatste geval wordt de consument hierover ingelicht. Wanneer de vrijwillige afronding ruime toepassing vindt, kan de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, deze ook verplicht maken (artikelen 4, 5 en 7).

Het wordt verboden om kosten aan te rekenen voor het gebruik van een betaalinstrument, met uitzondering van betaalinstrumenten die beperkt worden gebruikt (artikel 6).

3.2. Wanneer er in hoofde van een consument een wanbetaling geregistreerd staat in de Centrale voor kredieten aan particulieren voor een totaal achterstallig bedrag van meer dan 1000 euro in het kader van een consumentenkrediet of een hypothecair krediet met een roerende bestemming dat niet werd afgelost, kan een kredietgever geen nieuwe hypothecaire kredietovereenkomst met roerende bestemming sluiten (artikel 8).

3.3. De Nationale Raad voor Accreditatie wordt afgeschaft. Gelet op de inwerkingtreding van verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 'tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93', kunnen de (nog

[1] Aangezien het gaat om een voorontwerp van wet wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere normen verstaan.

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

bestaande) taken worden toebedeeld aan een eigen orgaan van het unieke nationale accreditatieorganisme BELAC[2] (artikel 12).

3.4. De artikelen 15 tot 22 van het voorontwerp bevatten wijzigingen betreffende uitvindingsoctrooien en aanvullende beschermingscertificaten. Daarnaast worden een aantal, veeleer beperkte wijzigingen aangebracht met betrekking tot het kwekersrecht (artikel 23) en het auteursrecht (artikelen 24 en 25). De wijzigingen betreffende het auteursrecht moeten worden begrepen tegen de achtergrond van artikel 5.2., b), van richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 'betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij'.

3.5. De door de minister aangestelde ambtenaren kunnen hun bevoegdheden uitsluitend uitoefenen ter opsporing en vaststelling van inbreuken op de bepalingen van het Wetboek van economisch recht en de uitvoeringsbesluiten ervan en, zo wordt toegevoegd, van de verordeningen van de Europese Unie waarvoor het betrokken boek van het Wetboek van economisch recht in sancties voorziet (artikel 26). In het kader van inbreuken op de economische reglementering kunnen de betrokken ambtenaren de identificatie van rekeninghouders opvragen bij banken (artikel 27). De betrokken ambtenaren zijn gebonden door het beroepsgeheim. Er wordt hierop een uitzondering toegevoegd wat betreft het uitwisselen van vertrouwelijke informatie met buitenlandse autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het opsporen, vervolgen en sanctioneren van gelijkaardige bepalingen als deze bedoeld in het Wetboek van economisch recht (artikel 28).

Artikel 29 van het voorontwerp strekt tot het omzetten van artikel 36 van richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 'inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010', evenals van artikel 22 van richtlijn 2014/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 'betreffende de vergelijkbaarheid van de in verband met betaalrekeningen aangerekende vergoedingen, het overstappen naar een andere betaalrekening en de toegang tot betaalrekeningen met basisfuncties'. Deze bepalingen betreffen de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van de verschillende lidstaten.

3.6. Er wordt een uitdrukkelijke sanctiebepaling ingevoegd voor inbreuken op bepalingen van de verordening (EU) 2018/302 van het Europees Parlement en de Raad van 28 februari 2018 'inzake de aanpak van ongerechtvaardigde geoblocking en andere vormen van discriminatie van klanten op grond van nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging in de interne markt, en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 2006/2004 en (EU) 2017/2394 en Richtlijn 2009/22/EG' (artikel 37).

4.1. Naar aanleiding van de opheffing van de wet van 16 februari 1994 'tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling' door artikel 86, 1°, van de wet van 21 november 2017 'betreffende de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en

[2] Koninklijk besluit van 31 januari 2006 'tot oprichting van het BELAC accreditatiesysteem van instellingen voor de conformiteitsbeoordeling'.

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

reisdiensten' wordt artikel 589, 4°, van het Gerechtelijk Wetboek gewijzigd, wat betreft de bevoegdheid van de voorzitter van de ondernemingsrechtbank (artikel 40).

4.2. In de wet van 6 juli 1976 'tot beteugeling van het sluikwerk met handels- of ambachtskarakter' wordt de mogelijkheid ingevoegd om in geval van een inbreuk een waarschuwing te richten tot de overtreder waarbij die tot stopzetting van de handeling wordt aangemaand. Er kan tevens een transactie worden voorgesteld aan de overtreder (artikelen 41 en 42).

4.3. De termijn waarbinnen kredietgevers hun aangepaste modelkredietovereenkomsten moeten voorleggen aan de FOD Economie wordt ingekort tot 31 maart 2019 (in plaats van 4 mei 2020) (artikel 98).

4.4. De mogelijkheid voor het College voor toezicht op de bedrijfsrevisoren om vertrouwelijke informatie mee te delen aan het Instituut der Bedrijfsrevisoren wordt uitgebreid (artikel 99). Voorts kan de secretaris-generaal (of de adjunct-secretaris-generaal) alle onderzoeksbevoegdheden uitoefenen die aan het College zijn toevertrouwd "door de bepalingen van het toepasselijke wetgevende en reglementaire kader" en wordt bepaald dat, na het onderzoek, het voorlopig onderzoeksverslag wordt bezorgd aan de betrokken partijen die hun opmerkingen kenbaar kunnen maken en eventueel om bijkomende onderzoeksdaden kunnen verzoeken. Wanneer geen gevolg wordt gegeven aan het verzoek moet de reden daartoe worden opgenomen in het onderzoeksverslag (artikel 100). Er wordt uitdrukkelijk gesteld dat enkel een bedrijfsrevisor-natuurlijke persoon als stagemeester kan worden aanvaard (artikel 103).

5.1. Door middel van een wijziging van de wet van 21 november 1989 'betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen' (WAM) worden een aantal nieuwe elektrische motorrijtuigen[3] van de verzekeringsplicht ontheven. Hiertoe wordt in de WAM een nieuw artikel 2*bis* ingevoegd dat bepaalt dat "motorrijtuigen bedoeld in artikel 1, eerste lid, die door de mechanische kracht 25 km/u niet overschrijden" niet onderworpen zijn aan de verzekeringsplicht bedoeld in artikel 2, § 1, WAM. Door de betrokken wijziging zullen de bestuurders van de bedoelde voertuigen tevens vallen onder de automatische wettelijke vergoedingsregeling van artikel 29*bis* WAM in de hoedanigheid van "zwakke weggebruiker". De bromfietsen van klasse A blijven wel onderworpen aan de verzekeringsplicht (artikelen 43 tot 46)

5.2. De regeling omtrent de slapende verzekeringsovereenkomsten, zoals opgenomen in de wet van 24 juli 2008 'houdende diverse bepalingen (I)' wordt gewijzigd teneinde de begunstigden van levensverzekeringsovereenkomsten sneller te kunnen opsporen. Een verzekeringsonderneming mag het Rijksregister van de natuurlijke personen en de Kruispuntbank van de sociale zekerheid al raadplegen van zodra ze weet dat het risico zich heeft voorgedaan. Voor dergelijke raadpleging hoeft dus niet meer worden gewacht totdat de verzekering slapend is geworden[4]. Ook de termijn waarbinnen de verzekeringsonderneming moet nagaan of alle

[3] De memorie van toelichting vermeldt bij wijze van voorbeeld de elektrische rolstoel, het hoverboard, de zelfbalancerende toestellen, het elektrisch skateboard, de elektrische fiets, de miniquad en de minimoto voor zover ze rijden met een maximum snelheid van 25 km/u.

[4] Een verzekeringsovereenkomst wordt al na vier maanden slapend in plaats van na zes maanden (artikel 47 van het voorontwerp).

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

voorwaarden vervuld zijn om het risico als gedekt te aanzien, wordt ingekort van achttien naar twaalf maanden. De termijn waarbinnen de begunstigde zich dient te manifesteren bij de verzekeringsonderneming om een overdracht van de verzekerde prestaties aan de Deposito- en Consignatiekas te vermijden, wordt op een gelijkaardige wijze ingekort (artikelen 47 tot 51).

5.3. Artikel 7 van de wet van 21 december 2013 'tot uitvoering van de Verordening (EU) Nr. 305/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Richtlijn 89/106/EEG van de Raad, en tot opheffing van diverse bepalingen' wordt gewijzigd teneinde te verduidelijken dat het betrokken proces-verbaal wordt doorgestuurd naar het parket indien niet wordt ingegaan op het voorstel tot transactie (artikel 52).

5.4. Diverse wijzigingen betreffen de wet van 4 april 2014 'betreffende de verzekeringen'.

Zo wordt in deel 4, titel IV, hoofdstuk 2, van de wet van 4 april 2014 een nieuwe afdeling VII "Uitbetalingstermijn van een levensverzekeringsovereenkomst" ingevoegd waarin de procedure wordt geregeld en er nadere regels zijn opgenomen met het oog op een tijdige uitbetaling van de levensverzekering en waarbij een compensatieregeling wordt ingevoerd in geval van laattijdige uitbetaling (artikelen 53 tot 56).

Ook worden een aantal bepalingen van de wet van 4 april 2014 die betrekking hebben op de schuldsaldoverzekering gewijzigd. Zo wordt een einde gemaakt aan zowel de verplichting om een geschil omtrent een schuldsaldoverzekering voorafgaandelijk voor te leggen aan het Bemiddelingsorgaan, als aan de plafonnering van de gestandaardiseerde waarborg tot 50% van het ontleende bedrag wanneer het hypothecair krediet gedekt wordt door een schuldsaldoverzekering die door meer dan één persoon wordt aangegaan. Voorts wordt het toepassingsgebied van de bepalingen betreffende de schuldsaldoverzekeringen verruimd tot de bouw van de gezinswoning, sommige gevallen waarin de gezinswoning door omstandigheden niet de enige woning is en hypothecaire kredieten met een onroerende bestemming (binnenschepen) (artikelen 57 tot 62).

In het voorontwerp van wet worden tevens de regels met betrekking tot de Commissie voor Verzekeringen gewijzigd. De materies met betrekking tot dewelke deze commissie adviseert, worden uitgebreid en de samenstelling ervan wordt – met een begeleidende overgangsmaatregel - gewijzigd (artikelen 63 tot 65 en 110).

5.5. Met de wijzigingen die worden aangebracht in de wet van 13 maart 2016 'op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen' worden onder meer een aantal foutieve verwijzingen gecorrigeerd en wordt het toezichtskader aangepast. Ook worden sommige verduidelijkingen aangebracht in het licht van onder meer de overeenstemming met richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 'betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings-en het herverzekeringsbedrijf' (Solvabiliteit II) (artikelen 66 tot 97).

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

5.6. Overeenkomstig artikel 27 van de wet van 31 mei 2017 'tot wijziging van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen' moeten de verzekeraars overgaan tot de formele aanpassing van de verzekeringsovereenkomsten en andere verzekeringsdocumenten aan de bepalingen van de genoemde wet, ten laatste op de eerste dag van de achttiende maand volgend op die waarin de wet is bekendgemaakt. Tot op die datum hoeven de bestaande en de nieuwe verzekeringsovereenkomsten niet naar de vorm overeen te stemmen met de bepalingen van de wet. Artikel 106 van het voorontwerp strekt ertoe om artikel 27 van de wet van 31 mei 2017 te wijzigen door erin de verwijzing naar "de eerste dag van de 18de maand volgend op die waarin (de) wet is bekendgemaakt" te vervangen door een verwijzing naar de uiterste datum van 1 november 2019.

6. De ontworpen wijzigingen treden in beginsel in werking volgens de gebruikelijke regels van inwerkingtreding van wetten, met dien verstande dat voor sommige bepalingen van het voorontwerp in een gedifferentieerde regeling van inwerkingtreding wordt voorzien (artikelen 111 tot 114).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

7. Artikel 2 van het voorontwerp strekt tot het wijzigen van artikel I.9 van het Wetboek van economisch recht. Er bestaan op dit ogenblik evenwel twee artikelen I.9 in het voornoemde wetboek. Hierover om nadere toelichting verzocht, deelde de gemachtigde het volgende mee:

> "Dit is inderdaad zo, maar het is een gevolg van een vergissing die tijdens de vorige legislatuur werd gemaakt bij het opstellen van het Wetboek van economisch recht. Dit is tot stand gekomen via aanbouwwetten, waarbij de voorbereiding en de goedkeuring van verschillende boeken van het Wetboek gelijktijdig liep. Zo zijn er o.m. 2 artikelen I.9 en wordt er steeds vermeld via welke wet het artikel werd ingevoegd of via welke wet het werd gewijzigd. Het artikel I.9 dat de definities m.b.t. boek VIII bevat, is opgenomen in de basiswet van 28/02/2013 dat het WER heeft ingevoegd. Het andere artikel I.9 met de definities voor boek VII werd ingevoegd via de wet van 19/04/2014 en werd ondertussen herhaaldelijk aangepast.
>
> Het moet de bedoeling zijn over te gaan tot een coördinatie van de teksten via koninklijk besluit, waartoe de Koning is gemachtigd in de diverse aanbouwwetten. Door de veelvuldige wijzigingen die nog zijn en moesten worden aangebracht aan het Wetboek, was het nog niet aangewezen dit reeds te doen. Wanneer de teksten meer gestabiliseerd zijn, moet dit gebeuren."

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

Vraag is of de door de gemachtigde in het vooruitzicht gestelde coördinatie hoeft te worden afgewacht om aan de onduidelijkheid te verhelpen die voortvloeit uit het gegeven dat er twee artikelen I.9 bestaan in het Wetboek van economisch recht en of het voorliggende voorontwerp van wet niet het best nu al wordt te baat genomen om de nummering van de betrokken wetsbepalingen aan te passen (bijvoorbeeld door één van beide artikelen te vernummeren tot een "artikel I.9/1).

8. In verband met het invoegen van de term "conformiteitsbeoordelingsinstelling", in de Nederlandse tekst van het beoogde artikel I.9 van het Wetboek van economisch recht, wordt er in de commentaar die in de memorie van toelichting bij artikel 2 van het voorontwerp wordt gegeven, op gewezen dat hiermee "de terminologie afgestemd (wordt) op de gebruikte terminologie in de Nederlandse tekst van de verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 339/93 van de Raad". De gemachtigde deelde het volgende mee met betrekking tot deze commentaar in de memorie van toelichting:

> "N.a.v. uw vraag stellen we wel vast dat de motivering van dit artikel foutief is. Het is niet de harmonisering met de terminologie van de verordening die wordt bedoeld, maar wel het in overeenstemming brengen van het gedefinieerde begrip met de verdere bepalingen van boek VIII (het woord "instelling" lijkt ons beter Nederlands dan het woord "instantie")."

De tekst van de memorie van toelichting zal moeten worden aangepast in de door de gemachtigde aangegeven zin.

Artikel 4

9. De verplichting tot het afronden, bedoeld in het ontworpen artikel VI.7/1, § 1, van het Wetboek van economisch recht, geldt uitsluitend voor betalingen in speciën. Wanneer de betaling op een andere wijze dan in speciën gebeurt, kan de onderneming eveneens het totaalbedrag afronden zonder daar evenwel toe verplicht te zijn. De onderneming die overgaat tot het afronden bij andere betalingen dan die in speciën, blijft wel onderworpen aan de verplichting tot het informeren van de consument (zie het ontworpen artikel VI.7/2, § 3, van het Wetboek van economisch recht; artikel 5, 1°, van het voorontwerp), hetgeen niet het geval is bij de verplichte afronding bij betaling in speciën. Op die wijze wordt er een verschil in behandeling tot stand gebracht tussen ondernemingen die bedragen afronden omdat zij daartoe verplicht zijn aangezien het om betalingen in speciën gaat, en ondernemingen die op een vrijwillige basis tot de afronding overgaan bij andere betalingen dan die in speciën in welk geval enkel op deze laatste categorie van ondernemingen de verplichting tot informatie naar de consument toe blijft rusten.

De stellers van het voorontwerp doen er goed aan om in de memorie van toelichting een verantwoording op te nemen die het aannemelijk maakt dat het voornoemde verschil in behandeling wordt ingesteld en dat dit verschil op een objectief criterium berust en redelijk verantwoord is en in overeenstemming kan worden geacht met het grondwettelijk gewaarborgde gelijkheidsbeginsel. Het enkele feit dat de afronding bij betalingen op een andere

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

wijze dan in speciën geen voldoende "ruime toepassing vindt" in de zin van het ontworpen artikel VI.7/1, § 2, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht, lijkt alvast geen dergelijke verantwoording te kunnen uitmaken.

Artikel 6

10. Als gevolg van de wijziging die artikel 6 van het voorontwerp beoogt aan te brengen in artikel VI.42 van het Wetboek van economisch recht, zal deze bepaling in de Nederlandse tekst luiden als volgt:

"Onverminderd de artikelen VII.3, § 1, 11°, en VII.30, § 3, is het de onderneming verboden om consumenten vergoedingen aan te rekenen die de kosten voor de onderneming als gevolg van het gebruik van dit middel overschrijden."

Doordat de ontworpen wijziging van artikel VI.42 van het Wetboek van economisch recht tot gevolg heeft dat bij de aanvang van die bepaling in de Nederlandse tekst niet langer wordt verwezen naar "een bepaald betaalmiddel", zal ook verder in de tekst van die bepaling niet zonder meer nog van "dit middel" kunnen worden melding gemaakt wil de bepaling nog voldoende leesbaar blijven. Bijgevolg zal de redactie van de ontworpen wijzigingsbepaling, zeker wat de Nederlandse tekst ervan betreft, het best nog aan een bijkomend onderzoek worden onderworpen.

Artikel 9

11. De ontworpen toevoeging aan artikel VII.160, § 4, vijfde lid, van het Wetboek van economisch recht (artikel 9, 2°, van het voorontwerp), luidt:

"Voor de in dit lid bedoelde kredietgevers inzake consumentenkrediet spreekt de FOD Economie zich vóór 31 december 2018 over de modelkredietovereenkomst uit."

Vastgesteld moet worden dat de datum van 31 december 2018 is verstreken. Vraag is derhalve of deze datum, ter wille van de werkbaarheid van de ontworpen regeling, niet moet worden aangepast.

Tevens zou moeten worden voorkomen dat er onduidelijkheid ontstaat over de gevolgen die voortvloeien uit het feit dat de FOD Economie zich niet over de modelkredietovereenkomst uitspreekt voor de betrokken uiterste datum. Moet ervan worden uitgegaan dat, zolang de FOD Economie zich niet heeft uitgesproken en er geen expliciete afwijzing is van de modelkredietovereenkomst, de kredietverstrekkers actief kunnen blijven of moet er integendeel van worden uitgegaan dat, ingeval een beslissing van de FOD Economie uitblijft, dit moet worden gelijkgesteld met een afwijzende beslissing waartegen een beroep kan worden ingesteld? Op basis van de door de gemachtigde verstrekte toelichting lijkt voor de eerste hypothese te moeten worden geopteerd; de commentaar in de memorie van toelichting lijkt evenwel veeleer in de richting van de tweede hypothese te gaan. Het spreekt voor zich dat de ontworpen regeling, of toch minstens de commentaar die eraan wordt besteed in de memorie van toelichting, op dit punt nader zal moeten worden verduidelijkt.

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

De voornoemde opmerkingen kunnen ook worden betrokken op de ontworpen toevoeging van artikel VII.174, § 4, derde lid, van het Wetboek van economisch recht (artikel 10, 2°, van het voorontwerp).[5]

Artikel 25

12. De wijzigingen die artikel 25 van het voorontwerp beoogt aan te brengen in artikel XI.217, 7°, van het Wetboek van economisch recht, zijn van die aard dat ter wille van de duidelijkheid en de leesbaarheid het best wordt geopteerd voor de vervanging van artikel XI.217, 7°, in zijn geheel. Het volstaat dan om artikel 25 van het voorontwerp te redigeren als volgt:

"Artikel XI.217, 7°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 april 2014, wordt vervangen als volgt:

'7° de reproductie van prestaties door een natuurlijke persoon voor privégebruik gemaakt, en zonder enig direct of indirect commercieel oogmerk;"

Artikel 38

13. Men late artikel 38 van het voorontwerp aanvangen als volgt: "In artikel XVII.1 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 26 december 2013 en vervangen bij de wet van 15 april 2018, worden de woorden …".

Artikel 43

14. In het ontworpen artikel 2*bis* van de wet van 21 november 1989 'betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen' wordt, voor de vrijstelling van de verzekeringsplicht, het criterium van een autonome snelheid van 25km/u gehanteerd. In de memorie van toelichting wordt dat criterium onder meer verantwoord met verwijzing naar het feit dat snelheid een bepalende factor is bij de beoordeling van het impactrisico bij een verkeersongeval.

Het ontworpen artikel 2*bis*, tweede lid, van de wet van 21 november 1989, voorziet echter in een uitzondering op dit plafond voor bromfietsen van klasse A, die onderworpen blijven aan de verzekeringsplicht bedoeld in artikel 2, § 1, van dezelfde wet, en dit ongeacht het criterium inzake de snelheid.

De memorie van toelichting bevat geen verantwoording voor het verschil in behandeling tussen de voertuigen bedoeld in artikel 2*bis*, eerste lid, van de wet van 21 november 1989, die worden vrijgesteld van de verzekeringsverplichting, en de bromfietsen

[5] In de Franse tekst van de ontworpen toevoeging van artikel VII.174, § 4, derde lid, van het Wetboek van economisch recht, dient te worden geschreven "Le SPF Economie se prononce sur les modèles de contrat de crédit soumis et …".

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

van klasse A die de maximumsnelheid van 25 km/u evenmin overschrijden, maar die wel aan de verzekeringsverplichting onderworpen blijven.

Dit verschil in behandeling heeft mede tot gevolg dat de bestuurders van motorrijtuigen als bedoeld in het ontworpen artikel 2*bis*, eerste lid, van de wet van 21 november 1989, aanzien worden als zwakke weggebruikers en dat ze de bescherming genieten van artikel 29*bis* WAM, terwijl de bestuurders van een bromfiets van klasse A deze waarborgen niet genieten (zie artikel 46 van het voorontwerp, dat onder meer artikel 29*bis*, § 3, van de wet van 21 november 1989, beoogt te vervangen).

In dit opzicht kan worden verwezen naar het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 23/2002 van 23 januari 2002, waarin het Hof met betrekking tot het onderscheid dat ten grondslag ligt aan de toepassing van artikel 29*bis*, § 2, van de wet van 21 november 1989 onder meer oordeelde wat volgt:

> "B.4.1. Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 organiseert een systeem van objectieve aansprakelijkheid van de bestuurders van motorrijtuigen dat afwijkt van het gemeen recht van de burgerlijke aansprakelijkheid, aangezien de bestuurder van een motorrijtuig dat bij een ongeval betrokken is zich niet kan onttrekken aan zijn verplichting om de door de slachtoffers geleden lichamelijke schade te herstellen door zich te beroepen op de afwezigheid van een door hem begane fout. In het systeem dat van toepassing was op het ogenblik waarop de aan het oordeel van de verwijzende rechter voorgelegde feiten zich hebben voorgedaan, kon enkel de onverschoonbare fout van het slachtoffer worden aangevoerd tot uitsluiting van die aansprakelijkheid.
>
> B.4.2. Teneinde een antwoord te bieden op het bezwaar dat door de Raad van State is geformuleerd in zijn advies over het voorontwerp van wet betreffende het voormelde artikel, in verband met de uitsluiting van de motorrijtuigen van het voordeel van de automatische schadevergoeding, heeft de Regering gepreciseerd « dat de door het ontwerp gevolgde logica er bovenal toe strekt om in alle omstandigheden de vergoeding van slachtoffers te verzekeren, die, in tegenstelling tot de bestuurders, slachtoffer zijn van een toestand die ze zelf niet hebben willen creëren. Deze personen vormen geen of slechts een gering gevaar voor de andere weggebruikers. De bestuurder van het voertuig brengt daarentegen zo een kinetische kracht tot stand die op zich reeds een onvermijdelijk risico creëert, zelfs al is de bestuurder een toonbeeld van voorzichtigheid. Een verkeersongeval doet zich vaak alleen voor omdat er een motorrijtuig in het verkeer werd gebracht » (Parl. St., Senaat, 1993-1994, nr. 980-1, p. 34). Bij die eerste doelstelling werd een andere gevoegd, namelijk de verlichting van de uitgaven voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering, in zoverre in gevallen waar dit tot nu toe niet mogelijk was op grond van de wet van 21 november 1989 terugvorderingen zullen kunnen worden gedaan (ibid., p. 35).
>
> B.4.3. Met de in het geding zijnde bepalingen beoogt de wetgever de automatische schadevergoeding voor de zwak geachte slachtoffers van verkeersongevallen. De in aanmerking genomen criteria om die zwakheid te kenmerken, namelijk, enerzijds, het feit dat men niet de bestuurder van een motorrijtuig is en, anderzijds, het gevaar dat de inverkeerstelling van een motorrijtuig op de openbare weg in se betekent, zijn objectieve criteria waarop het recht op de automatische vergoeding van de door de zwak geachte slachtoffers geleden lichamelijke schade kan worden gegrond. Dat de bestuurders van motorrijtuigen van het voordeel van die schadevergoeding worden uitgesloten, is het logische gevolg van de in aanmerking genomen criteria om de categorie vast te stellen van de begunstigden ten aanzien van wie de wetgever de maatregel heeft gewild. Die

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

uitsluiting is niet onevenredig, in zoverre niet wordt betwist dat het de motorrijtuigen zijn die aan de basis liggen van het grootste aantal verkeersongevallen. Hoewel de bestuurders van die voertuigen ook slachtoffers van verkeersongevallen kunnen zijn, zijn zij, rekening houdend met de door de wetgever nagestreefde doelstelling, niet als zwakke weggebruikers te beschouwen. Indien de wetgever eveneens had voorzien in de automatische schadevergoeding voor de bestuurders van motorrijtuigen, zou hij de doelstelling hebben ontkracht die erin bestond de zwakke weggebruikers te beschermen en zou hij bovendien, zoals hij redelijkerwijze vermocht te oordelen tijdens de parlementaire voorbereiding, hebben bijgedragen tot een buitensporige verhoging van de verzekeringspremie burgerlijke aansprakelijkheid motorrijtuigen van veel meer dan 5 pct. - als kostprijs van de bescherming van zwakke weggebruikers - waarover alle partners het ter zake zijn eens geraakt (Parl. St., Senaat, 1993-1994, nr. 980-3, pp. 18, 21 en 40).

B.4.4. Wat betreft de aangevoerde discriminatie tussen de bestuurders van bromfietsen, enerzijds, enen de fietsers en ruiters, anderzijds, de enigen die als zwakke weggebruikers worden beschouwd, vermocht de wetgever redelijkerwijze te oordelen dat eerstgenoemden tot de niet-zwakke weggebruikers behoorden, in zoverre zij een soort motorrijtuig besturen waarvan de inverkeerstelling op zich een gevaar betekent voor de andere gebruikers van de openbare weg.

Het in aanmerking genomen criterium van het al dan niet gemotoriseerde karakter van het voertuig of de gebruiker is een objectief en pertinent criterium en de maatregel is niet onevenredig met de doelstelling van de wetgever."

De gemachtigde werd om een verantwoording verzocht in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet voor het gemaakte onderscheid tussen de bestuurders van de voertuigen bedoeld in het ontworpen artikel 2*bis*, eerste lid, van de wet van 21 november 1989, enerzijds, en bestuurders van bromfietsen klasse A, anderzijds, waarbij onder meer werd gewezen op het voormelde arrest van het Grondwettelijk Hof. De gemachtigde verantwoordde het gemaakte onderscheid als volgt:

"L'arrêt n°23/2002 du 23 janvier 2002 de la Cour constitutionnelle met bien en exergue les objectifs poursuivis par le législateur en adoptant l'indemnisation automatique des victimes des accidents de la route réputés faibles.

Les critères retenus pour justifier cette 'faiblesse' sont d'une part, de ne pas être conducteur d'un véhicule automoteur et d'autre part, du danger que constitue en soi la mise en circulation d'un véhicule automoteur sur la voie publique.

Le critère retenu dans le projet de loi prend en considération le critère de la dangerosité d'un véhicule puisque sa vitesse maximale est limitée à 25km/h.

L'exclusion de la classe A tient compte du fait que ces véhicules sont déjà soumis depuis de nombreuses années (à l'immatriculation ainsi qu') à l'obligation d'assurance."

Het gegeven dat de bromfietsen van klasse A reeds sedert verschillende jaren onderworpen zijn aan de verzekeringsplicht kan in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet bezwaarlijk worden beschouwd als een pertinente en objectieve verantwoording die het in het voorontwerp gemaakte onderscheid vermag te billijken. Daarom wordt het best in de memorie van toelichting nog een bijkomende en afdoende verantwoording gegeven voor het betrokken onderscheid.

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

Artikel 54

15. In de inleidende zin van artikel 54 van het voorontwerp moeten de woorden "ingevoegd bij artikel 54" worden vervangen door de woorden "ingevoegd bij artikel 53".

Artikel 55

16. Aan het einde van het ontworpen artikel 197/2, § 5, van de wet van 4 april 2014 'betreffende de verzekeringen' is er een gebrek aan overeenstemming tussen de Nederlandse ("van rechtswege en zonder aanmaning") en de Franse tekst ("de plein droit"). Deze discordantie moet worden weggewerkt.

17. Terwijl in de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 197/2, § 6, tweede lid, van de wet van 4 april 2014 melding wordt gemaakt van documenten of informatie die de verzekeraar "reeds ter beschikking heeft", wordt in de Franse tekst uitgegaan van de hypothese waarin de verzekeraar de betrokken documenten of informatie al heeft gevraagd aan de begunstigden of aan derden ("qu'il a déjà demandés"). De Nederlandse en de Franse tekst verschillen derhalve op dit punt inhoudelijk van elkaar, hetgeen moet worden verholpen.

Artikel 56

18. De redactie van het opschrift dat voorafgaat aan het ontworpen artikel 197/3 van de wet van 4 april 2014 moet worden gecorrigeerd. Dit betekent dat, wat de Nederlandse tekst betreft, het woord "Aansprakelijk" dient te worden vervangen door het woord "Aansprakelijkheid" (in de Franse tekst: "Responsabilité" in plaats van "Responsable").

Artikel 112

19. In de commentaar die in de memorie van toelichting wordt gegeven bij artikel 112 van het voorontwerp wordt onder meer het volgende vermeld:

> "Om onzekerheid en onduidelijkheid te vermijden omtrent de werking ratione temporis van deze bepalingen wordt verduidelijkt dat deze van toepassing zijn op zowel de bestaande levensverzekeringscontracten als alle levensverzekeringscontracten die gesloten worden na de inwerkingtreding van deze wet."

Deze verduidelijking blijkt niet uit de tekst van artikel 112 van het voorontwerp dat daartoe zou moeten worden aangevuld.

*

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique [1] et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET DE LOI

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet de modifier différentes lois en matière économique. Plusieurs de ces modifications sont d'ordre technique ou visent à corriger certaines imperfections matérielles ou encore à préciser les dispositions législatives concernées. D'autres modifications sont plus des modifications de fond substantielles.

L'avant-projet contient, d'une part, des dispositions modifiant le Code de droit économique (voir 3.1. à 3.6.) et un certain nombre d'autres lois (voir 4.1. à 4.4.) (chapitres 2, 3, 4, 10 et 11) et, d'autre part, des dispositions modifiant différentes lois concernant le droit des assurances (voir 5.1 à 5.6.) (chapitres 5 à 9 et 12).

3.1. Toutes les entreprises sont tenues d'arrondir les paiements en espèces. L'arrondissement des paiements autres qu'en espèces est également autorisé. Dans ce dernier cas, le consommateur en est informé. Lorsque l'arrondissement volontaire s'est largement répandu, le Roi peut également le rendre obligatoire, par un arrêté délibéré en Conseil des ministres (articles 4, 5 et 7).

Il est interdit de facturer des frais pour l'utilisation d'un moyen de paiement, à l'exception des moyens de paiement dont l'usage est limité (article 6).

3.2. Lorsque, dans le chef du consommateur, un impayé est enregistré dans la Centrale des crédits aux particuliers pour un montant total impayé de plus de 1.000 euros dans le cadre d'un crédit à la consommation ou d'un crédit hypothécaire à destination mobilière qui n'a pas été remboursé, un prêteur ne peut conclure un nouveau contrat de crédit hypothécaire à destination mobilière (article 8).

3.3. Le Conseil national d'accréditation est supprimé. Compte tenu de l'entrée en vigueur du règlement (CE) n° 765/2008 du Parlement européen et du Conseil du 9 juillet 2008 'fixant les prescriptions relatives à l'accréditation et à la surveillance du marché pour la commercialisation des produits et abrogeant le règlement (CEE) n° 339/93 du Conseil', les tâches (qui subsistent) peuvent être attribuées à un organe propre de l'unique organisme national d'accréditation BELAC [2] (article 12).

[1] S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par « fondement juridique » la conformité avec les normes supérieures.

[2] Arrêté royal du 31 janvier 2006 'portant création du système BELAC d'accréditation des organismes d'évaluation de la conformité'.

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

3.4. Les articles 15 à 22 de l'avant-projet contiennent des modifications concernant les brevets d'invention et les certificats complémentaires de protection. En outre, un certain nombre de modifications, plutôt restreintes, sont apportées concernant le droit d'obtenteur (article 23) et le droit d'auteur (articles 24 et 25). Les modifications relatives au droit d'auteur doivent s'entendre au regard de l'article 5.2., b), de la directive 2001/29/CE du Parlement européen et du Conseil du 22 mai 2001 'sur l'harmonisation de certains aspects du droit d'auteur et des droits voisins dans la société de l'information'.

3.5. Les agents commissionnés par le ministre peuvent uniquement exercer leurs compétences afin de rechercher et constater les infractions aux dispositions du Code de droit économique, de ses arrêtés d'exécution et, ainsi qu'il est ajouté, des règlements de l'Union européenne pour lesquels le livre concerné de ce Code prévoit des sanctions (article 26). Dans le cadre des infractions à la réglementation économique, les agents concernés peuvent demander l'identification de titulaires de comptes aux banques (article 27). Les agents concernés sont tenus au secret professionnel. Une exception à cette règle est ajoutée en ce qui concerne l'échange d'informations confidentielles avec des autorités étrangères responsables de la recherche, de la poursuite et de la sanction d'infractions analogues à celles visées dans le Code de droit économique (article 28).

L'article 29 de l'avant-projet vise à transposer l'article 36 de la directive 2014/17/UE du Parlement européen et du Conseil du 4 février 2014 'sur les contrats de crédit aux consommateurs relatifs aux biens immobiliers à usage résidentiel et modifiant les directives 2008/48/CE et 2013/36/UE et le règlement (UE) n° 1093/2010', ainsi que l'article 22 de la directive 2014/92/UE du Parlement européen et du Conseil du 23 juillet 2014 'sur la comparabilité des frais liés aux comptes de paiement, le changement de compte de paiement et l'accès à un compte de paiement assorti de prestations de base'. Ces dispositions concernent la coopération entre les autorités compétentes de plusieurs États membres.

3.6. Une sanction expresse est insérée pour les infractions aux dispositions du règlement (UE) 2018/302 du Parlement européen et du Conseil du 28 février 2018 'visant à contrer le blocage géographique injustifié et d'autres formes de discrimination fondée sur la nationalité, le lieu de résidence ou le lieu d'établissement des clients dans le marché intérieur, et modifiant les règlements (CE) n° 2006/2004 et (UE) 2017/2394 et la directive 2009/22/CE' (article 37).

4.1. Consécutivement à l'abrogation de la loi du 16 février 1994 'régissant le contrat d'organisation de voyages et le contrat d'intermédiaire de voyages' par l'article 86, 1°, de la loi du 21 novembre 2017 'relative à la vente de voyages à forfait, de prestations de voyage liées et de services de voyage', l'article 589, 4°, du Code judiciaire est modifié en ce qui concerne la compétence du président du tribunal de l'entreprise (article 40).

4.2. Il est inséré, dans la loi du 6 juillet 1976 'sur la répression du travail frauduleux à caractère commercial ou artisanal', une disposition prévoyant qu'en cas d'infraction, il peut être adressé au contrevenant un avertissement le mettant en demeure de mettre fin à l'acte. Une transaction peut également lui être proposée (articles 41 et 42).

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

4.3. Le délai imposé aux prêteurs pour soumettre leurs modèles de contrats de crédit adaptés au SPF Économie est ramené au 31 mars 2019 (au lieu du 4 mai 2020) (article 98).

4.4. La possibilité pour le Collège de supervision des réviseurs d'entreprises de communiquer des informations confidentielles à l'Institut des réviseurs d'entreprises est élargie (article 99). En outre, le secrétaire général (ou le secrétaire général adjoint) peut exercer tous les pouvoirs d'instruction confiés au Collège « par les dispositions du cadre législatif et réglementaire applicable » et il est précisé qu'à l'issue de l'instruction, le rapport provisoire d'instruction est adressé aux parties intéressées qui peuvent faire valoir leurs observations et éventuellement demander des actes d'instruction complémentaires. Lorsqu'il n'est pas réservé de suite à la demande, il faut en mentionner la raison dans le rapport d'instruction (article 100). Il est mentionné expressément que seul un réviseur d'entreprises personne physique peut être admis comme maître de stage (article 103).

5.1. Par une modification de la loi du 21 novembre 1989 'relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs' (loi RC auto), un certain nombre de nouveaux véhicules automoteurs électriques [3] sont exemptés de l'obligation d'assurance. À cette fin, un nouvel article 2*bis* est inséré dans la loi RC auto, qui dispose que les « véhicules automoteurs visés à l'article 1er, alinéa 1er, qui par la force mécanique ne dépassent pas 25 km/h » ne sont pas soumis à l'obligation d'assurance visée à l'article 2, § 1er, de la loi RC auto. La modification concernée aura pour effet que les conducteurs des véhicules visés entreront également dans le champ d'application du régime d'indemnisation légale automatique prévu à l'article 29*bis* de la loi RC auto en tant qu'« usagers faibles ». En revanche, les cyclomoteurs de classe A restent soumis à l'obligation d'assurance (articles 43 à 46).

5.2. Le régime des contrats d'assurances dormants, inscrit dans la loi du 24 juillet 2008 'portant des dispositions diverses (I)', est modifié afin de pouvoir rechercher plus rapidement les bénéficiaires de contrats d'assurance-vie. Une entreprise d'assurances est déjà autorisée à consulter le Registre national des personnes physiques ainsi que la Banque-carrefour de la sécurité sociale dès qu'elle a eu connaissance de la survenance du risque. Pour cette consultation, il ne faut donc plus attendre que l'assurance soit devenue dormante [4]. Le délai dans lequel l'entreprise d'assurances doit vérifier si toutes les conditions sont réunies pour considérer le risque comme étant couvert, est réduit de dix-huit à douze mois. Le délai imposant au bénéficiaire de se manifester auprès de l'entreprise d'assurances pour éviter un transfert des prestations assurées à la Caisse des dépôts et consignations, est réduit de la même manière (articles 47 à 51).

5.3. L'article 7 de la loi du 21 décembre 2013 'portant exécution du Règlement (UE) N° 305/2011 du Parlement européen et du Conseil du 9 mars 2011 établissant des conditions harmonisées de commercialisation pour les produits de construction et abrogeant la Directive 89/106/CEE du Conseil, et abrogeant diverses dispositions' est modifié afin de préciser

[3] L'exposé des motifs mentionne à titre d'exemples le fauteuil roulant électrique, l'hoverboard, les engins auto équilibrés, le skateboard électrique, le vélo électrique, le miniquad et la minimoto, pour autant que leur vitesse maximale soit limitée à 25 km/h.

[4] Un contrat d'assurances devient déjà dormant après quatre mois au lieu de six mois (article 47 de l'avant-projet).

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

que le procès-verbal concerné est transmis au parquet si la proposition de transaction n'est pas acceptée (article 52).

5.4. Différentes modifications concernent la loi du 4 avril 2014 'relative aux assurances'.

C'est ainsi qu'est insérée, dans la partie 4, titre IV, chapitre 2, de la loi du 4 avril 2014, une nouvelle section VII « Délai de versement d'un contrat d'assurance sur la vie » réglant la procédure et fixant les modalités en vue du paiement de l'assurance-vie dans les délais et instaurant un système de compensation en cas de versement tardif (articles 53 à 56).

Un certain nombre de dispositions de la loi du 4 avril 2014 concernant l'assurance solde restant dû sont également modifiées. C'est ainsi qu'il est mis un terme tant à l'obligation de soumettre d'abord à l'organe de conciliation les litiges relatifs à l'assurance solde restant dû, qu'au plafonnement de la garantie standardisée à 50% du capital emprunté lorsque le crédit hypothécaire est couvert par une assurance solde restant dû contractée par plus d'une personne. Par ailleurs, le champ d'application des dispositions concernant les assurances solde restant dû est étendu à la construction de l'habitation, à certains cas dans lesquels l'habitation, pour diverses raisons, n'est pas l'unique habitation, et aux crédits hypothécaires avec une destination immobilière (bateaux de la navigation intérieure) (articles 57 à 62).

L'avant-projet de loi modifie également les règles relatives à la Commission des assurances. Il étend les matières sur lesquelles cette commission émet des avis et modifie la composition de cette dernière en prévoyant une mesure transitoire d'accompagnement (articles 63 à 65 et 110).

5.5. Les modifications apportées à la loi du 13 mars 2016 'relative au statut et au contrôle des entreprises d'assurance ou de réassurance' rectifient notamment un certain nombre de références erronées et adaptent le cadre de contrôle. Certaines précisions sont également apportées au regard notamment de la concordance avec la directive 2009/138/CE du Parlement européen et du Conseil du 25 novembre 2009 'sur l'accès aux activités de l'assurance et de la réassurance et leur exercice' (solvabilité II) (articles 66 à 97).

5.6. Conformément à l'article 27 de la loi du 31 mai 2017 'modifiant la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs', les assureurs procèdent à l'adaptation formelle des contrats d'assurance et autres documents d'assurance aux dispositions de la loi susmentionnée au plus tard le premier jour du dix-huitième mois suivant celui de sa publication. Jusqu'à cette date, les contrats d'assurance existants et nouveaux peuvent ne pas être conformes quant à la forme aux dispositions de la loi. L'article 106 de l'avant-projet vise à modifier l'article 27 de la loi du 31 mai 2017 en y remplaçant la référence au « premier jour du 18e mois suivant celui de sa publication » par une référence à la date limite du 1er novembre 2019.

6. En principe, les modifications en projet entrent en vigueur selon les règles usuelles d'entrée en vigueur des lois, étant entendu que certaines dispositions de l'avant-projet prévoient un régime différencié d'entrée en vigueur (articles 111 à 114).

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

EXAMEN DU TEXTE

Article 2

7. L'article 2 de l'avant-projet vise à modifier l'article I.9 du Code de droit économique. Or, il existe actuellement deux articles I.9 dans le code précité. Invité à donner des précisions à ce sujet, le délégué a communiqué ce qui suit :

> « Dit is inderdaad zo, maar het is een gevolg van een vergissing die tijdens de vorige legislatuur werd gemaakt bij het opstellen van het Wetboek van economisch recht. Dit is tot stand gekomen via aanbouwwetten, waarbij de voorbereiding en de goedkeuring van verschillende boeken van het Wetboek gelijktijdig liep. Zo zijn er o.m. 2 artikelen I.9 en wordt er steeds vermeld via welke wet het artikel werd ingevoegd of via welke wet het werd gewijzigd. Het artikel I.9 dat de definities m.b.t. boek VIII bevat, is opgenomen in de basiswet van 28/02/2013 dat het WER heeft ingevoegd. Het andere artikel I.9 met de definities voor boek VII werd ingevoegd via de wet van 19/04/2014 en werd ondertussen herhaaldelijk aangepast.
>
> Het moet de bedoeling zijn over te gaan tot een coördinatie van de teksten via koninklijk besluit, waartoe de Koning is gemachtigd in de diverse aanbouwwetten. Door de veelvuldige wijzigingen die nog zijn en moesten worden aangebracht aan het Wetboek, was het nog niet aangewezen dit reeds te doen. Wanneer de teksten meer gestabiliseerd zijn, moet dit gebeuren ».

La question se pose de savoir s'il faut attendre la coordination annoncée par le délégué pour remédier à l'ambiguïté qui résulte de l'existence de deux articles I.9 dans le Code de droit économique et s'il n'est pas préférable de mettre à profit, dès à présent, l'avant-projet de loi à l'examen pour adapter la numérotation des dispositions légales concernées (par exemple en modifiant la numérotation d'un des deux articles en « article I.9/1 »).

8. En ce qui concerne l'insertion du terme « conformiteitsbeoordelingsinstelling » dans le texte néerlandais de l'article 1.9 visé du Code de droit économique, le commentaire que l'exposé des motifs consacre à l'article 2 de l'avant-projet relève que la terminologie est ainsi « alignée avec (lire : sur) la terminologie utilisée dans la version en langue néerlandaise du règlement CE n° 765/2008 du Parlement européen et du Conseil du 9 juillet 2008 fixant les prescriptions relatives à l'accréditation et à la surveillance du marché pour la commercialisation des produits et abrogeant le règlement (CEE) n° 339/93 du Conseil » . Le délégué a fait la déclaration suivante en ce qui concerne ce commentaire dans l'exposé des motifs :

> « N.a.v. uw vraag stellen we wel vast dat de motivering van dit artikel foutief is. Het is niet de harmonisering met de terminologie van de verordening die wordt bedoeld, maar wel het in overeenstemming brengen van het gedefinieerde begrip met de verdere bepalingen van boek VIII (het woord "instelling" lijkt ons beter Nederlands dan het woord "instantie"). »

Le texte de l'exposé des motifs devra être adapté dans le sens indiqué par le délégué.

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

Article 4

9. L'obligation d'arrondir, visée à l'article VI.7/1, § 1er, en projet, du Code de droit économique, vaut exclusivement pour les paiements en espèces. Lorsque le paiement est effectué autrement qu'en espèces l'entreprise peut également arrondir le montant total sans y être toutefois obligée. L'entreprise qui pratique l'arrondissement pour les paiements autres qu'en espèces demeure néanmoins soumise à l'obligation d'en informer le consommateur (voir l'article VI.7/2, § 3, en projet, du Code de droit économique; article 5, 1°, de l'avant-projet), ce qui n'est pas le cas pour l'obligation d'arrondir en cas de paiement en espèces. Ce faisant, il est instauré une différence de traitement entre les entreprises qui arrondissent les montants parce qu'elles y sont tenues, s'agissant de paiement en espèces, et les entreprises qui procèdent à l'arrondissement sur une base volontaire pour les paiements autres que ceux en espèces, auquel cas l'obligation d'informer le consommateur n'incombe qu'à cette dernière catégorie d'entreprises.

Les auteurs de l'avant-projet seraient bien avisés d'insérer dans l'exposé des motifs une justification accréditant l'instauration de cette différence de traitement, le fait qu'elle repose sur un critère objectif, qu'elle est raisonnablement justifiée et qu'elle peut être réputée conforme au principe d'égalité consacré par la Constitution. Le seul fait que l'arrondissement pour les paiements autres qu'en espèces ne « s'est [pas] largement répandu » au sens de l'article VI.7/1, § 2, alinéa 2, en projet, du Code de droit économique, ne paraît pas en tout cas pouvoir constituer une telle justification.

Article 6

10. Consécutivement à la modification que l'article 6 de l'avant-projet tend à apporter à l'article VI.42 du Code de droit économique, cette disposition s'énoncera dans le texte néerlandais comme suit :

« Onverminderd de artikelen VII.3, § 1, 11°, en VII.30, § 3, is het de onderneming verboden om consumenten vergoedingen aan te rekenen die de kosten voor de onderneming als gevolg van het gebruik van dit middel overschrijden ».

Dès lors que la modification en projet de l'article VI.42 du Code de droit économique a pour effet de ne plus faire mention, dans le texte néerlandais, de « een bepaald betaalmiddel » au début de cette disposition, on ne pourra plus simplement faire état de « dit middel » dans la suite du texte de cette disposition, si l'on veut que la disposition reste encore suffisamment lisible. Par conséquent, il conviendra de revoir la formulation de la disposition modificative en projet, en tout cas en ce qui concerne le texte néerlandais.

Article 9

11. L'ajout en projet à l'article VII.160, § 4, alinéa 5, du Code de droit économique (article 9, 2°, de l'avant-projet), s'énonce comme suit :

« Pour les prêteurs en crédit à la consommation visés au présent alinéa, le SPF Economie se prononce sur les modèles de contrat de crédit avant le 31 décembre 2018. »

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

Force est de constater que la date du 31 décembre 2018 est dépassée. La question se pose dès lors de savoir si cette date ne doit pas être adaptée dans un souci de mise en œuvre concrète du régime en projet.

En outre, il faudrait éviter qu'une ambiguïté apparaisse quant aux effets découlant du fait que le SPF Économie ne se prononce pas sur les modèles de contrat de crédit pour la date limite concernée. Faut-il considérer que tant que le SPF Économie ne s'est pas prononcé et qu'il n'y a pas eu de rejet explicite du modèle de contrat de crédit, les prêteurs peuvent demeurer actifs ou faut-il au contraire considérer que l'absence de décision du SPF Économie doit être assimilée à une décision de rejet susceptible de recours ? Eu égard à l'explication fournie par le délégué, il semble qu'il faille opter pour la première hypothèse; le commentaire que donne l'exposé des motifs paraît toutefois aller plutôt dans le sens de la seconde hypothèse. Il va de soi que le régime en projet, ou à tout le moins le commentaire qui y est consacré dans l'exposé des motifs, devra être précisé sur ce point.

Les observations précitées peuvent également s'appliquer à l'ajout en projet à l'article VII.174, § 4, alinéa 3, du Code de droit économique (article 10, 2°, de l'avant-projet) [5].

Article 25

12. Les modifications que l'article 25 de l'avant-projet entend apporter à l'article XI.217, 7°, du Code de droit économique sont de nature telle qu'il est préférable dans un souci de clarté et de lisibilité d'opter pour le remplacement de l'ensemble de l'article XI.217, 7°. Il suffit alors de rédiger l'article 25 de l'avant-projet comme suit :

> « L'article XI.2017, 7°, du même Code, inséré par la loi du 19 avril 2017, est remplacé par ce qui suit :
>
> 7° la reproduction de prestations, effectuée par une personne physique pour un usage privé et à des fins non directement ou indirectement commerciales; »

Article 38

13. On rédigera le début de l'article 38 de l'avant-projet comme suit: « Dans l'article XVII.1er du même Code, inséré par la loi du 26 décembre 2013 et remplacé par la loi du 15 avril 2018, les mots … ».

Article 43

14. L'article 2*bis*, en projet, de la loi du 21 novembre 1989 'relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs', utilise le critère d'une vitesse autonome de 25km/h pour bénéficier d'une exemption de l'obligation d'assurance.

[5] Dans le texte français de l'ajout en projet à l'article VII.174, § 4, alinéa 3, du Code de droit économique, il y a lieu d'écrire : « Le SPF Économie se prononce sur les modèles de contrat de crédit soumis et …».

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

L'exposé des motifs justifie notamment ce critère en renvoyant au fait que la vitesse est un facteur déterminant dans l'évaluation du risque d'impact en cas d'accident de la circulation.

L'article 2*bis*, alinéa 2, en projet, de la loi du 21 novembre 1989 prévoit toutefois une exception à ce plafond pour les cyclomoteurs de classe A, qui demeurent soumis à l'obligation d'assurance visée à l'article 2, § 1er, de la même loi, et ce sans avoir égard au critère de vitesse.

L'exposé des motifs ne justifie pas la différence de traitement existant entre les véhicules visés à l'article 2*bis*, alinéa 1er, de la loi du 21 novembre 1989, qui sont exemptés de l'obligation d'assurance, et les cyclomoteurs de classe A qui ne dépassent pas non plus la vitesse maximale de 25 km/h, mais qui restent néanmoins soumis à l'obligation d'assurance.

Il résulte notamment de cette différence de traitement que les conducteurs de véhicules automoteurs, visés à l'article 2*bis*, alinéa 1er, en projet, de la loi du 21 novembre 1989 sont considérés comme des usagers faibles de la route et qu'ils bénéficient de la protection de l'article 29*bis* de la loi RC auto, alors que les conducteurs d'un cyclomoteur de classe A ne bénéficient pas de ces garanties (voir l'article 46 de l'avant-projet, qui vise notamment à remplacer l'article 29*bis*, § 3, de la loi du 21 novembre 1989).

À cet égard, on peut se référer à l'arrêt de la Cour constitutionnelle n° 23/2002 du 23 janvier 2002, dans lequel la Cour a notamment jugé, ce qui concerne la différence qui est à la base de l'application de l'article 29*bis*, § 2, de la loi du 21 novembre 1989, ce qui suit :

> « B.4.1. L'article 29*bis* de la loi du 21 novembre 1989 organise un système de responsabilité objective des conducteurs de véhicules automoteurs dérogatoire au droit commun de la responsabilité civile, le conducteur d'un véhicule automoteur impliqué dans un accident ne pouvant pas s'exonérer de son obligation de réparation des dommages corporels subis par les victimes en invoquant l'absence de faute dans son chef. Dans le système applicable au moment où se sont déroulés les faits soumis à l'appréciation du juge *a quo*, seule la faute inexcusable de la victime pouvait être opposée comme exclusive de cette responsabilité.
>
> B.4.2. Pour répondre à l'objection émise par le Conseil d'État dans son avis donné sur l'avant-projet de loi concernant l'article précité, relative à l'exclusion des véhicules automoteurs du bénéfice de l'indemnisation automatique, le Gouvernement a précisé « que la logique qui sous-tend le présent projet est avant tout d'assurer, en toute circonstance, l'indemnisation des personnes qui, à l'inverse des conducteurs, sont victimes d'une situation qu'elles n'ont pas voulu créer. Ces personnes ne constituent pas ou seulement dans une faible proportion un danger pour les autres usagers de la route. Par contre, le conducteur d'un véhicule met en œuvre une énergie cinétique telle qu'elle crée un risque inéluctable même si ce conducteur fait preuve de toute la prudence voulue. L'accident de la circulation n'a le plus souvent pu se produire que parce qu'un véhicule automoteur a été mis en circulation » (*Doc. parl.*, Sénat, 1993-1994, n° 980-1, p. 34). À ce premier objectif s'en ajoutait un autre, à savoir l'allégement de la charge des dépenses pour l'assurance maladie-invalidité dans la mesure où des récupérations pourront être faites dans des cas où cela n'était pas possible sur la base de la loi du 21 novembre 1989 (*ibid.*, p. 35).
>
> B.4.3. En adoptant les dispositions en cause, le législateur avait pour objectif l'indemnisation automatique des victimes des accidents de la route réputées faibles. Les critères retenus pour caractériser cette faiblesse, celui, d'une part, de n'être pas conducteur

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

d'un véhicule automoteur et celui, d'autre part, du danger que constitue en soi la mise en circulation d'un véhicule automoteur sur la voie publique, sont des critères objectifs pour fonder le droit à l'indemnisation automatique des préjudices corporels subis par les victimes réputées faibles. L'exclusion du bénéfice de cette indemnisation des conducteurs des véhicules automoteurs susvisés est la conséquence logique des critères retenus pour déterminer la catégorie des bénéficiaires de la mesure voulue par le législateur. Cette exclusion n'est pas disproportionnée dans la mesure où il n'est pas contesté que ce sont les véhicules automoteurs qui sont à l'origine du plus grand nombre des accidents de la route. S'il est vrai que les conducteurs de ces véhicules peuvent aussi être victimes des accidents de la circulation, ils ne sauraient, compte tenu de l'objectif poursuivi par le législateur, être considérés comme des usagers faibles. S'il avait prévu également l'indemnisation automatique des conducteurs des véhicules automoteurs, le législateur aurait contredit l'objectif de protéger les usagers faibles et, en outre, il aurait, comme il a pu raisonnablement l'estimer au cours des travaux préparatoires, contribué à une majoration excessive de la prime d'assurance responsabilité civile automobile, très supérieure aux 5 p.c. sur lesquels l'ensemble des partenaires s'étaient entendus comme coût de la protection des usagers faibles (*Doc. parl.*, Sénat, 1993-1994, n° 980-3, pp. 18, 21 et 40).

B.4.4. En ce qui concerne la discrimination alléguée entre les conducteurs de cyclomoteurs, d'une part, et les cyclistes et cavaliers, d'autre part, lesquels sont seuls considérés comme usagers faibles, le législateur a pu raisonnablement considérer les premiers comme ne relevant pas des usagers faibles dans la mesure où ils conduisent un type de véhicule automoteur dont la mise en circulation constitue, en soi, un danger pour les autres usagers de la voie publique.

Le critère retenu du caractère motorisé ou non du véhicule ou de l'usager est un critère objectif et pertinent et la mesure n'est pas disproportionnée par rapport à l'objectif du législateur ».

Le délégué a été invité à justifier, au regard des articles 10 et 11 de la Constitution, la distinction opérée entre les conducteurs de véhicules visés à l'article 2*bis*, alinéa 1er, en projet, de la loi du 21 novembre 1989, d'une part, et les conducteurs de cyclomoteurs de classe A, d'autre part, en attirant notamment son attention sur l'arrêt précité de la Cour constitutionnelle. Le délégué a justifié la distinction opérée comme suit :

« L'arrêt n°23/2002 du 23 janvier 2002 de la Cour constitutionnelle met bien en exergue les objectifs poursuivis par le législateur en adoptant l'indemnisation automatique des victimes des accidents de la route réputés faibles.

Les critères retenus pour justifier cette 'faiblesse' sont d'une part, de ne pas être conducteur d'un véhicule automoteur et d'autre part, du danger que constitue en soi la mise en circulation d'un véhicule automoteur sur la voie publique.

Le critère retenu dans le projet de loi prend en considération le critère de la dangerosité d'un véhicule puisque sa vitesse maximale est limitée à 25km/h.

L'exclusion de la classe A tient compte du fait que ces véhicules sont déjà soumis depuis de nombreuses années (à l'immatriculation ainsi qu') à l'obligation d'assurance ».

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

Le fait que les cyclomoteurs de classe A sont déjà soumis depuis plusieurs années à une obligation d'assurance peut difficilement être considéré au regard des articles 10 et 11 de la Constitution comme une justification pertinente et objective de la distinction opérée dans l'avant-projet. C'est pourquoi il est préférable que l'exposé des motifs fournisse encore une justification supplémentaire et adéquate de la distinction concernée.

Article 54

15. Dans la phrase liminaire de l'article 54 de l'avant-projet, les mots « inséré par l'article 54, » seront remplacés par les mots « inséré par l'article 53, ».

Article 55

16. À la fin de l'article 197/2, § 5, en projet, de la loi du 4 avril 2014 'relative aux assurances', il y a une discordance entre le texte français (« de plein droit ») et le texte néerlandais (« van rechtswege en zonder aanmaning »). Il y a lieu de supprimer cette discordance.

17. Si le texte néerlandais de l'article 197/2, § 6, alinéa 2, en projet, de la loi du 4 avril 2014 fait mention de documents ou d'informations que l'assureur a déjà à sa disposition (« reeds ter beschikking heeft »), le texte français part de l'hypothèse que l'assureur « a déjà demandé » (al heeft gevraagd) les documents ou informations en question aux bénéficiaires ou à des tiers. Il y a donc une différence de fond sur ce point entre les textes français et néerlandais ; il convient d'y remédier.

Article 56

18. Il y a lieu de rectifier la formulation de l'intitulé qui précède l'article 197/3, en projet, de la loi du 4 avril 2014. Cette rectification implique pour le texte français de remplacer le mot « Responsable » par le mot « Responsabilité » (dans le texte néerlandais : « Aansprakelijkheid » au lieu de « Aansprakelijk »)

Article 112

19. Le commentaire que donne l'exposé des motifs à propos de l'article 112 de l'avant-projet mentionne notamment ce qui suit :

> « Pour éviter de l'incertitude et un manque de clarté relatif à l'application ratione temporis de ces dispositions il est indiqué qu'elles sont d'application tant pour les contrats d'assurance sur la vie existants que sur les contrats d'assurance sur la vie qui sont conclus après l'entrée en vigueur de la présente loi ».

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡

Cette précision n'apparaît pas dans le texte de l'article 112 de l'avant-projet, qui devrait être complété à cet effet.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

Astrid TRUYENS

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Marnix VAN DAMME

‡LW-AFCTQBGDI-GEIDHVT‡